

BOĞMACA

BİRİNCİ BASAMAĞA YÖNELİK TANI VE TEDAVİ REHBERİ

2003

Boğmaca, *Bordetella pertussis* 'in yol açtığı, her yaştaki duyarlı bireyi etkileyebilen, çocukluk çağında ağır seyreden akut bulaşıcı bir hastalıktır.

Aşılama korunmanın temel ögesidir.

Olası vaka tanımı

Aşısız veya eksik aşı ve en az 2 haftadır öksürüğü olan bir kişide;

A.

- Şiddetli öksürük nöbetleri
- İç çekmeli solunum
- Öksürükten hemen sonra kusma durumlarından birinin eşlik etmesi ve

B.

- Pnömoni, plörezi, sinüzit gibi öksürüğe neden olabilecek başka bir sorun bulunmaması ve

C.

- Çevrede boğmaca salgını olması
- boğmaca olasılığını kuvvetle düşündürmelidir.

Tam kan sayımında, çoğu hastada karşılaşılan, mutlak lenfositozun bulunduğu (15.000-100.000 /mm³) önemli bir tanısallı ipucudur.

lökositoz

Ayırıcı Tanı

- Yabancı cisim aspirasyonu
- Tüberküloz
- Kistik fibroz

Tedavi

1. Solunumu rahatlatmak için oksijen verilebilir.
2. Sık sık ve az az beslenme sağlanmalıdır.
3. Hasta, **sigara dumanı** ve toz gibi öksürüğü uyaran etkenlerden kesinlikle uzak tutulmalıdır.
4. Antibiyotik tedavisi:
 - *Eritromisin*: Çocuklarda 40-50 mg/kg/gün 4 eşit doza bölerek
 - Erişkinlerde toplam doz 1-2 gr/gün 4 eşit doza bölerek (en çok 2 gr/gün)
 - doz 14 gün ağızdan uygulanır.

Sevk

- Altı aydan küçük tüm çocuklar
- Öksürük nöbetleriyle;
 - Oksijenasyonun bozulması (apne, siyanoz)
 - Beslenmenin bozulması gibi komplikasyonların ortaya çıktığı hastalar

sevk edilmelidir.

Boğmaca bildirimi zorunlu bir hastalıktır.

Korunma

A. İzolasyon:

Hastaların, bebekler, aşısız veya eksik aşıları çocuklardan antibiyotik tedavisinin ilk 5 günü tamamlanana kadar uzak tutulması ve okul, kreş gibi toplu yaşanan ortamlara girmemesi sağlanmalıdır.

B. Yakın temasta profilaksi

- Ev halkı
- Hastanın ağız veya solunum salgılarına maruz kalan sağlık personeli
- Bakıcılar, kreş veya okul arkadaşları
- Akrabalar, evi düzenli olarak ziyaret eden arkadaşları

gibi yakın temas edenlere **profilaktik antibiyotik tedavisi** ve **bağışıklama** uygulanmalıdır.

1. Profilaktik antibiyotik tedavisi

Boğmaca temaslılarına yaş ve bağışıklık durumundan bağımsız olarak 14 gün süreyle ağızdan *eritromisin* (40-50 mg/kg/gün, 4 doza bölünerek) verilmelidir.

2. Bağışıklama

Sağlık Bakanlığı'nın aşı takvimine göre yapılmalıdır. (Sayfa 295)

Bu kişilerden 4 doz boğmaca-difteri-tetanoz (BDT) aşısı yapılmamış, aşılama durumu bilinmeyen veya 4 doz aşılamadan sonra 3 yıl geçmiş 7 yaşından küçük çocuklara en kısa sürede 1 doz BDT aşısı yapılmalı ve aşı takvimine devam edilmelidir.

İzlem

Hasta ve onunla yakın teması olanlar semptomlar açısından 21 gün izlenmelidir.

Kaynaklar

1. Pickering L, Ed. 2000 Red Book, Report of the Committee on Infectious Disease, 25. ed. Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics, 2000.
2. Damro MR, Ed. Griffith's 5 Minute Clinical Consult. Texas: William & Wilkins, 1998.
3. Nip Publications. Guidelines for the Control of Pertussis Outbreaks. Chapter 3. Treatment and Chemoprophylaxis, Cdc.